

Työ- ja elinkeinoministeriö
kirjaamo@tem.fi

Lausuntopyyntö TEM019:00/2019

Kaakkois-Suomen TE-toimiston lausunto luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle työttömyysturva- ja vuorotteluvapaajärjestelmien toimeenpanon järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Kaakkois-Suomen TE-toimisto pitää esitysluonnoksen tavoitteita hyvinä. Se, että miten ne tulevat toteutumaan käytännössä ja mikä on niiden positiivinen vaikutus työvoimaviranomaisen roolin vahvistamiseen jää kuitenkin epäselväksi. Tehtävien siirto maksajille on joka tapauksessa sen verran valtaisa muutos, että ainoa looginen toteuttamisajankohta sille olisi vuodenvaihde.

Esitysluonnoksessa TE-toimistoille nykyään kuuluvaa päätösvaltaa työttömyysetuuden ja vuorottelukorvausten saamisen edellytysten ratkaisemisesta siirretään maksajille (KELA ja työttömyyskassat). Keskeisimmät siirrettävät tehtävät liittyvät työnhakijan työttömyyden selvittämiseen ja mikä vaikutus työnhakijan opinnoilla tai yritystoiminnalla on työnhakijan oikeuteen saada työttömyysetuutta. Opintojen ja yrittäjyyden määrittämiseen liittyvät selvitykset ovat olleet vuosien saatossa haasteellisimpia tehtäviä, joita TE-toimiston työttömyysturva-asiantuntijat ovat käsitelleet. Laki näiden kohdalla on hyvin joustamaton ja asioissa joudutaan usein tekemään päätöksiä, mitkä eivät normaaliin moraalikäsitykseen selity. Asiaan liittyen ratkaisut työnhakijoiden statuksesta tekevät jatkossa useat eri toimijat, joten on ensiarvoisen tärkeää, että työnhakijoiden yhdenvertaisuus ratkaisujen tulkinnoissa tullaan turvaamaan.

Esitysluonnoksessa pyritään vahvistamaan TE-toimiston roolia työnhakijoiden työllistymisen edistämisen ja palveluiden järjestämisen osalta. Tämä toteutuukin siltä osin, kun siirrettävistä tehtävistä vapautuvat htv-määrät pystytään jatkossa ohjaamaan työnhakijoiden palvelutoimintaan. Se, miten tehtävien siirto vaikuttaa käytäntöön palvelujen tarjoamisessa, herättää kuitenkin epäilyksiä. Työnhaun kannalta merkityksellisimmät hetket koetaan työttömyyden alkaessa eli mitä kauemmin työttömyys jatkuu, niin sitä hankalammaksi työllistyminenkin menee. Käytännössä ihminen kuitenkin keskittyy työttömyyden alkaessa vain turvaamaan taloutensa toimivuuden jatkossa. Esitysluonnoksen mukaan useiden työnhakijoiden pääasiallinen huomio tulee työttömyyden alussa käytännössä keskittymään pelkästään maksajan kanssa toimimiseen. Mahdollisesti tämä tehtävien siirto johtaakin siis siihen, että esityksellä haettu etu työllistymisen nopeuttamiseksi kääntyykin päinvastaiseksi.

5.3.2020

Työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu ja sen seuranta ovat olleet erittäin työllistäviä TE-toimiston näkökulmasta. Esitysluonnoksen mukaisten muutosten osalta vaikuttaakin enemmän siltä, että jatkossa byrokratia asiaan liittyen kasvaa ja selvitykset hankaloituvat. Jatkossa TE-toimisto saisi siis maksajalta tiedon opintojen keskeytymisestä ja alkaisi tämän perusteella selvittää opintojen etenemistä. Olisi ainakin hyvä varmistaa, että maksajilla olisi yhdenmukainen seurantatapa työttömyysetuudella tuettujen omaehtoisten opintojen etenemiseen.

Vuorottelukorvausten saamisen edellytysten ratkaisemisen siirto maksajalle on esitysluonnoksen selkein asia. Se, mihin asiassa kannattaa vielä kiinnittää huomiota, on sijaiseksi palkattavan henkilön kelpoisuuden varmistaminen. Esimerkiksi millä tavoin TE-toimisto ilmoittaa maksajille tiedot työnhaun kestosta.

Esitysluonnoksen mukaan TE-toimistoille jää työttömyysturvaseuraamusten asettaminen ja nämä tehtävät keskitetään valtakunnallisesti. Tehtävien keskittämisellä on varmasti esitysluonnoksen mukaiset positiiviset vaikutukset asiantuntemuksen turvaamiseen ja yhdenmukaisten soveltamiskäytännön ja käsittelyaikojen ylläpitämiseen. Kaakkois-Suomen TE-toimisto on kiinnostunut toimimaan yhtenä toimipisteenä, missä työttömyysturva-asioita jatkossa ratkaistaan.

Edeltävällä vuosikymmenellä TE-palveluiden toimintaa heikennettiin mm. vähentämällä henkilökohtaista asiakaspalvelua sekä poistamalla työ- ja koulutustodistusten esityselvollisuus TE-toimistoille. Käytäntö on osoittanut, että nämä muutokset olivat kokonaisuudessaan negatiivisia myös TE-toimiston työllistämisen edistämisen ja palvelutarjonnan osalta. Vaikka esitysluonnoksessa on pyrkimys hyvään ja parempaan palveluun sekä byrokratian vähenemiseen, niin vaikuttaisi työvoimaviranomaisten näkökulmasta siltä, että esityksen mukainen TE-toimiston päätösvallan väheneminen saattaa johtaa samalla edellä mainittujen mukaisesti negatiiviseen lopputulokseen. Varsinkin, kun työnhakijoiden asiakkuudet jatkossa todennäköisesti vaan vaikeutuvat, niin kaikki mahdollinen vipuvoima TE-palveluissa olisi tarpeen työllistämisen edistämisen ja palvelutarjonnan laadun takaamiseksi.

Johtaja

Jari Saarinen

Palveluesimies

Kai Greijula